

Instituut Mijnbouwschade Groningen
t.a.v. mr. dr. S.C.J.J. Kortmann
contact@schadedoormijnbouw.nl

M., 5 november 2021

Betreft: de Nationale ombudsman / Wob-verzoek

Geachte heer Kortmann,

Bijgaand doe ik u een [eerste](#) van een reeks verzoeken in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) toekomen. Ter toelichting daarop het volgende.

Aanleiding

Het voorliggende Wob-verzoek wordt ingediend namens de heer K. Doonstra te S.. De heer Doonstra heeft de afgelopen jaren een vrij langdurige strijd moeten voeren om een nogal ongelukkige beslissing van een bestuursorgaan van tafel te krijgen en hoewel hem dit uiteindelijk is gelukt heeft die ervaring hem geleerd dat het uitermate ingewikkeld en daarmee voor de gewone burger vrijwel onmogelijk is om een falend onderdeel van onze overheid weer in het gareel te krijgen. Zoals u weet staat de ervaring van de heer Doonstra bepaald niet op zichzelf. Alleen al de toeslagenaffaire immers heeft de tekortschietende rechtsbescherming van de burger in volle omvang onder onze aandacht gebracht en al dan niet uit eigen ervaring kunt u daar ongetwijfeld nog wel wat voorbeelden aan toevoegen. Het is dan ook de hoogste tijd dat die rechtsbescherming weer de plaats krijgt die zij verdient.

De Nationale ombudsman

Een van de instanties waarop een burger die bij de overheid in de knel komt bij uitstek zou moeten kunnen rekenen is de Nationale ombudsman. Toch is dat al lang niet meer het geval. Wist u bijvoorbeeld dat het aantal klachten dat de Nationale ombudsman over de overheid ontvangt de afgelopen tien jaar bijna is verdubbeld, maar dat het aantal onderzoeken dat hij instelt ruimschoots is gehalveerd? En wist u dat de Nationale ombudsman in 2020 nog maar veertig rapporten heeft geschreven, waar dat aantal tien jaar geleden nog tegen de vierhonderd liep? Ooit was het klachtrecht zo bedoeld dat de burger niet alleen het *recht* heeft om een klacht in te dienen bij de Nationale ombudsman, maar dat deze laatste ook de *plicht* heeft om – enkele welomschreven uitzonderingen daargelaten – zo'n klacht te onderzoeken (artikel 9:18, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht). Inmiddels laat de Nationale ombudsman zich echter steeds minder gelegen liggen aan deze onderzoeksverplichting. Er is daardoor (ook) op dit punt een enorm gat in de

rechtsbescherming van de burger is ontstaan.

Reinier van Zutphen

Bovenstaande ontwikkeling wordt in hoge mate gepersonifieerd door onze huidige Nationale ombudsman, mr. R.F.B. (Reinier) van Zutphen. De heer Van Zutphen, die aan ijdelheid bepaald geen tekort heeft, is met name ook de laatste tijd weer veel in het nieuws geweest om aan te geven wat er bij de overheid zoal misgaat, maar spreekt daarbij nogal eens met twee tongen. Zo pakte hij nog onlangs uit met een veelbesproken verhaal over het feit dat de toeslagenouders en hun kinderen maar steeds geen duidelijkheid krijgen over de vergoeding van de schade die zij hebben geleden, maar vergat hij daarbij te vermelden dat hij diezelfde mensen zelf veelvuldig in de kou heeft laten staan toen zij bij hem aanklopten voor hulp. Daarnaast is ons opgevallen dat de heer Van Zutphen weliswaar heel goed weet wat andere instanties zouden moeten doen, maar ondertussen zijn eigen organisatie verre van op orde heeft. Zo hebben wij reeds mogen ervaren dat hij klachten over zijn medewerkers weigert te behandelen, een klacht die op hemzelf betrekking had zelf (!) niet-ontvankelijk heeft verklaard, niet ingaat op verzoeken waarbij hem wordt gevraagd om een beslissing te heroverwegen en vragen naar zelfs maar de meest basale informatie onbeantwoord laat. Een aantal van deze ervaringen is ter illustratie gedocumenteerd op de website vrldng.nl. Ook u kunt daar op eenvoudige wijze nagaan dat de behoorlijkheidsvereisten die deze instantie al jaren hanteert kennelijk wel gelden voor ieder ander, maar niet voor de Nationale ombudsman zelf.

Onderzoek

Om het functioneren van de Nationale ombudsman nader in kaart te brengen zijn wij op verzoek van de heer Doonstra een onderzoek gestart. Dat onderzoek richt zich onder meer op de vraag hoe het optreden van de Nationale ombudsman zich verhoudt tot de wijze waarop hij zelf invulling geeft aan de rol die de wetgever hem op het gebied van de rechtsbescherming van de burger heeft toevertrouwd en vanuit welke attitude hij zijn werkzaamheden verricht. Meer in het bijzonder willen wij daarbij niet alleen nagaan of de Nationale ombudsman in individuele gevallen de onderzoeksverplichting is nagekomen waaraan hij zich heeft verbonden, maar ook hoe hij in meer algemene zin communiceert met de betrokken instanties en welke verwachtingen hij formuleert rond het gedrag dat deze in hun relatie met de burger zouden moeten vertonen. Een uitvloeisel van dit laatste is het Wob-verzoek dat u bijgaand aantreft. Wij hebben namelijk geconstateerd dat de Nationale ombudsman burgers nogal vlot wegzet als lastige klagers en daarbij in lezingen en workshops de toon zet waar andere instanties hun gedrag op afstemmen. Er gaat daardoor in de communicatie tussen overheid en burger onnodig veel mis. Het moge duidelijk zijn dat wij de Nationale ombudsman in eerste instantie zelf hebben gevraagd om ons op dit punt van nadere informatie te voorzien, in welk verband wij hem onder meer de [brief](#) hebben gezonden die u bijgaand aantreft in kopie. De heer Van Zutphen echter heeft die brief niet willen beantwoorden en zelfs – en zie ook nu wat hij onder behoorlijkheid verstaat – de ontvangst ervan niet willen bevestigen. Vandaar dat wij thans uitkomen bij u.

Waarom u?

Het bestuursorgaan waarmee de heer Doonstra aanvankelijk zoveel had te stellen is de Huurcommissie. Deze instantie heeft de vele fouten die zij in de zaak van de heer

Doonstra, die inmiddels een zekere bekendheid geniet als 'de Groninger huurzaak', heeft gemaakt lange tijd niet onder ogen willen zien, maar is uiteindelijk op een prijzenswaardige manier tot inkeer gekomen. Ondanks het falen van de Nationale ombudsman in ook deze zaak hebben partijen de betreffende aangelegenheid dan ook met een minnelijke regeling kunnen afsluiten, met het oog waarop de heer Doonstra de Huurcommissie verder gaarne de ruimte geeft om ongestoord te komen tot een verbetering van haar functioneren. De Huurcommissie wordt, net als uw organisatie, door de Nationale ombudsman gerekend tot de sector Wonen en Zorg. Aangezien het met name ook aan het disfunctioneren van een aantal medewerkers die zich bezighouden met die sector – onder wie het sectorhoofd John van W. en een onderzoeker als Hans O. – is te wijten dat de Nationale ombudsman in de Groninger huurzaak zo'n miskleun heeft begaan ligt het voor de hand dat wij ons met ons onderzoek primair op deze sector richten. In uw geval komt daar nog bij dat de Nationale ombudsman rond de aardbevingsproblematiek in de noordelijke provincies ook zeer recent nog weer een nogal ruime broek heeft aangetrokken waarbij hij tal van instanties er stevig van langs geeft, maar zich in een opvallend stilzwijgen hult rond de rol die hij zelf vervult. Dat laatste is des te merkwaardiger nu ons ook rond dit dossier verscheidene klachten hebben bereikt van burgers die bij de Nationale ombudsman nul op rekest hebben gekregen. Alle reden dus om eens wat nader te kijken naar zijn rol.

Praktische aspecten

Uiteraard realiseren wij ons dat het onderzoek waarvoor wij met bijgaand Wob-verzoek het startschot geven een forse belasting zal vormen voor uw organisatie. Als aangegeven hadden wij u die belasting gaarne bespaard, maar is het de onwillige opstelling van de Nationale ombudsman zelf die maakt dat wij ons thans tot u moeten richten. Om de werkzaamheden die een en ander met zich meebrengt waar mogelijk te beperken stellen wij het op prijs wanneer u een vaste contactpersoon wilt aanwijzen die de communicatie met ons zal verzorgen en bij die communicatie gebruik wilt maken van middelen die niet alleen vlot functioneren, maar ook het milieu zo min mogelijk belasten. Voor ieder Wob-verzoek dat wij nog zullen indienen geldt voorts dat wij gaarne eerst een overzicht ontvangen van de documenten die in het kader van dat verzoek openbaar zouden kunnen worden gemaakt, waarna wij al dan niet steekproefsgewijs zullen aangeven van welke documenten wij een, te allen tijde digitale, kopie wensen te ontvangen. Ten slotte verzoek ik u bij de behandeling van de verschillende verzoeken de termijnen die in de Wob zijn neergelegd strikt in acht te nemen, zodat wordt voorkomen dat wij ons ter zake tot de rechter moeten wenden.

Ik dank u bij voorbaat voor de te nemen moeite en sta vanzelfsprekend gaarne tot uw

beschikking wanneer u nog vragen heeft.

Hoogachtend,

Stichting de Verbeelding onderschrijft de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties en streeft in dit verband onder meer naar het terugdringen van het gebruik van papier en inkt. Wij stellen het dan ook op prijs wanneer u deze brief niet wilt uitprinten of fotokopiëren en wanneer u haar wilt beantwoorden via ons e-mailadres. Doet u mee?